

OHUTUSJUHEND PLAATIJALE Nr 36

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;

- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joobes või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. ÜLDNÕUDED

- 2.1.** Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
- 2.2.** Mitte kasutada tööriistu ja seadmeid, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.
- 2.3.** Töövahendid, seadmed, kontrollmõõteriistad, tööriistad, käsi-tööriistad, tooted, detailid jms. peavad olema paigutatud selliselt, et oleks tagatud ohutus ja käepärasus.
- 2.4.** Töökohad peavad olema hästi valgustatud, kohtvalgustuse lambid ei tohi pimestada töötaja silmi.
- 2.5.** Üld- ja kohtvalgustites võib kasutada vaid sellise võimsusega hõõglampe, millele valgustid on arvestatud.
- 2.6.** Tööruum (-koht) peab kahjulike ainete olemasolul olema varustatud ventilatsioonüsteemiga, mis tagab normidele vastava õhuvahetuse ja kahjulike ainete eemaldamise töötsoonist.
- 2.7.** Aluspind (töölaud vm.), millel asetseb elektrivoolu all olev aparaat, peab olema voolu mittejuhtivast materjalist.
- 2.8.** Elektriseadmete ekspluatatsioon peab toimuma kooskõlas kehtivate elektriõhutus eeskirjadega. Kaitsmete sulavpanused peavad vastama nominaalvoolu väärtusele.
- 2.9.** Töötaja on kohustatud kandma normidega ettenähtud tööriietust ja kasutama isikukaitsevahendeid.

3. ENNE TÖÖ ALGUST

- 3.1.** Korrastada tööriietus, kinni nõõpida käiste käänised, kohendada riietus nii, et sellel ei ole ripnevaid otsi ning panna juuksed tihedalt peakatte alla.
- 3.2.** Kontrollida käsitööriistade, rakiste ja isikukaitsevahendite olemasolu ja korrasolekut.
- 3.3.** Kontrollida abi- ja kaitsevahendite olemas- ja korrasolekut, veenduda nende vastavuses töö iseloomule.
- 3.4.** Veenduda, et tööruum, -koht on ohutu töö tegemiseks küllaldaselt valgustatud.
- 3.5.** Vaadata üle ja korrastada töökoht, veenduda selle ohutuses. Koristada kõik mittevajalikud esemed, vabastada läbikäigud.
- 3.6.** Kõigist avastatud puudustest tuleb kohe teatada meistrile (töölõigu juhatajale), tööd ei tohi alustada enne, kui kõik ohutu töötamise tingimused on täidetud.

4. TÖÖ AJAL

- 4.1. Vanu plaate eemaldades, raiudes, tükeldades ja aluspinda täksides peavad töölised kandma silma- ja näokaitsevahendeid
- 4.2. Plaate võib raiuda ja eemaldada jne. vaid eritööriistu kasutades. Plaate krohvivasaraga raiuda on keelatud.
- 4.3. Plaatimistöõde teostamine üle 1m kõrgusel halvasti valgustatud tingimustes on keelatud.
- 4.4. Plaatimistöõde teostamiseks kõrgemal kui 1,5m peab tööline olema varustatud nõuetekohaste tellingute, töölavade, -aluste, pukkidega vms. Tööde teostamine redelilt on keelatud.
- 4.5. Juhuslike alustugede (lauad, kastid jne. kasutamine on keelatud.
- 4.6. Töökoht peab vajadusel olema varustatud piiretega ning kaitseadmete ja -abinõudega. Tellinguid vajavatel töödel peab laudise toetamiseks kasutama kindlaid tugesid.
- 4.7. Alustood, töölavad, tellingud jne. peavad olema hoitud puhta ja tervena. Neid tuleb perioodiliselt, vastavalt vajadusele koristada ja puhastada. Talvel ka lumest ja jääst ning libeduse kaitseks puistata üle liiva või tuhaga, killustikuga.
- 4.8. Tellingutel töötamine on tormi, udu, tugeva vihmajärgu ja kiilasjäät tingimustes keelatud.
- 4.9. Plaadid ladustada mitte üle 1m kõrgustesse virnadesse selliselt, et oleks välditud nende ümberminek.
- 4.10. Kaldpindadele võib plaate, tööriist, abivahendeid ladustada ainult spetsiaalsetel alustel, nii et oleks välistatud nende libisemine.
- 4.11. Tellingutele, töölavadele jne. võib ladustada ainult tööjuhi poolt ettenähtud koguse materjali, ettenähtud skeemi kohaselt.
- 4.12. Rakistele ei tohi asetada tööriistu, seadmeid ja materjale, mis pole tööprojekti ette nähtud.
- 4.13. Puistmaterjale hoida ainult kinnises taaras.
- 4.14. Tööriistade puitpead ja varred peavad olema siledad, sobitatud ja tugevasti kinnitatud.
- 4.15. Ei tohi kasutada tööriistu, mille tööpindadel on mülke või killendeid, käepidemel kidasid või teravaid servi.
- 4.16. Suruõhu- või elektrikäsimasinatega tohib töötada ainult vastavat väljaõpet omades.
- 4.17. Voolikuid ühendatakse suruõhutorustikuga ainult ventiilide varal, mis on monteeritud kas õhujaotuskarpidele või magistraal-harutorudele. Voolikuid ei tohi ühendada vahetult suruõhu-torustikuga.
- 4.18. Teisaldamisel ei tohi instrumenti kanda voolikjuhtmest või kaablist. Teisaldamiseks tuleb instrument välja lülitada.
- 4.19. Suruõhu- või elektrikäsimasinatega ei tohi töötada redelil, ebakindlal töölavas, laudisel jne.
- 4.20. Enne seadme sisselülitamist tuleb kontrollida elektrijuhtmestikku, voolikute ja seadmete korrasolekut.
- 4.21. Elektriseadmeid või suruõhutööriistu ise reguleerida või remontida on keelatud, selleks tuleb välja kutsuda vastav töötaja.
- 4.22. Keelatud on jätta järelevalveta elektrivõrku või suruõhu alla jäetud instrumenti.
- 4.23. Elektrikäsimasinat tohib kasutada ainult valmistajatehase juhendis näidatud tööde tegemiseks. Masinad ja isoleerivad kaitsevahendid antakse töötajale välja allkirja vastu.
- 4.24. Tööde teostamiseks võib kasutada professionaalseid käsitööriistu, millel on kahekordne elektrisolatsioon.
- 4.25. Plahvatusohtlikes tingimustes ja keemiliselt aktiivses keskkonnas, mille toime kahjustab metalli või isolatsiooni, on masinate kasutamine eluohtlik ja seetõttu keelatud.
- 4.26. Plaatimissegudega kokkupuute eest kaitseks kasutada sobivaid kätekaitsevahendeid.

4.27. Plaatimisega valmistamisel puistmaterjalidest kasutada hingamisteede kaitsevahendeid ja teostada seda selleks ettenähtud ventileeritud kohas.

4.28. Pidada kinni raskuste käsitsi teisaldamise normidest.

4.29. Pidada kinni ülekoormustraumade juhendi nõuetest, mille alusel töötaja peab olema ka eelnevalt instrueeritud.

4.30. Tõsteseadmetega töötamiseks peab töötajal olema vastav kvalifikatsioon ja teda tuleb juhendada vastava ohutusjuhendi järgi.

4.31. Ehitusprahi eemaldamiseks kasutada selleks ettenähtud vahendeid, kõrgustes toodetud praht eemaldada töökohalt rennide abil.

5. PÄRAST TÖÖD

5.1. Korrasta töökoht ja koristada ära tootmisjäätmel.

5.2. Kasutusel olnud tööriistad, abivahendid, rakised ja materjalid panna selleks ettenähtud kohtadele.

5.3. Lülita välja elektritarbijad.

5.4. Vaheta riided, korrasta tööriided ja isikukaitsevahendid ning pane need selleks ettenähtud kohta.

5.5. Pese ennast sooja vee ja seebiga.

5.6. Kõigist töö juures ilmnunud puudustest ja ebakõladest informeerri kohe tööandjat.

6. NÕUDED AVARIIOLOKORRAS

6.1. Kui on tekkinud avarii või õnnetusjuhtum, tuleb töö viivitamatult katkestada. Igast tööõnnetusest või avariist peab töötaja või pealtnägija viivitamatult teatama tööloigu juhatajale või tööandjale.

6.2. Õnnetusjuhtumi puhul tuleb kannatanule anda esmaabi, vajaduse korral kutsuda kiirabi või toimetada kannatanu lähimasse tervishoiuasutusse.

6.3. Töötaja peab oskama anda esmaabi.

6.4. Elektri trauma puhul tuleb katkestada vool ja eemaldada kannatanu vooluringist.

Kui voolu pole võimalik kohe katkestada, tuleb kannatanu vabastada vooluringist isoleerivat eset (kuiv riie, kuiv nõör, kuiv puitese) kasutades, ennast ohtu seadmata.

6.5. Kuni juhtunu uurijate kohalejõudmiseni tuleb õnnetuskohal säilitada juhtumi toimumise olukord, kui see ei kutsu esile täiendavaid ohtusid.

6.6. Tulekahju avastanud töötaja on kohustatud:

- viivitamatult teatama häirekeskusele või lähimale tuletõrje- ja päästekomandole kus tulekahju on puhkenud, mis põleb, nimetama oma perekonnanime, telefoni numbrit millelt te räägite ja andma vajadusel muud informatsiooni;
- hoiatama ohtu sattunuid, rakendama abinõusid inimeste ohutuse tagamiseks ning nende väljaviimiseks tulekahju kohalt;
- võimaluse korral asuma tuld kustutama esmaste tulekustutusvahenditega;
- kui on süttinud kuvar, siis selle kustutamiseks ei tohi kasutada vett sest see võib vooluvõrku lülitatud kuvari puhul põhjustada elektritrauma. Selleks võib kasutada pulber- või süsihappekustutit;

6.7. Tulekustutus- ja päästemeeskonna saabumisel tuleb selle juhile teatada:

- tulekahju tekkekoht ja ulatus;
- võimalik oht inimestele;
- muud tulekahjuga kaasnedavad ohud (plahvatused, mürgkemikaalid jms.).

7. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult.:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord
- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi,
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabivõtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.